

III Міжнародна науково-практична конференція науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО
СТАНОВЛЕННЯ ФАХІВЦЯ В ІННОВАЦІЙНОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ**

матеріали конференції

17-18 квітня 2025 р.

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
науково-педагогічних, педагогічних працівників
і молодих учених

**«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ
ФАХІВЦЯ В ІННОВАЦІЙНОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ»**
(17-18 квітня 2025 р.)

3rd international scientific and practical conference of
scientific and pedagogical, pedagogical staff and young
scientists

**THEORY AND PRACTICE OF THE EXPERT'S
PROFESSIONAL FORMATION IN
THE INNOVATIVE SOCIOCULTURAL AREA**

Proceedings
(17-18 April 2025)

Electronic edition

Dnipro – 2025

УДК 378:371.134:316.61

Т 33

Організаційний комітет:

С.Б. Холод, доктор економічних наук, професор, ректор, ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Україна – голова оргкомітету;

Н.П. Волкова, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки, ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Україна – заступник голови;

О.О. Лаврентьєва, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, Криворізький державний педагогічний університет», Україна – заступник голови;

Л.М. Рибалко, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету фізичної культури та спорту, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Україна;

О.В. Лебідь, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки, ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Україна;

О.П. Крупський, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та міжнародного менеджменту, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна;

С.Г. Абасова, доктор філософії, доцент, провідний науковий співробітник Інституту економіки Міністерства освіти та науки Азербайджана, Азербайджан.

Т33

Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі: Матеріали 3-ї Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених, Дніпро, 17-18 квітня 2025 р. [Електронне видання]. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2025. 283 с.

ISBN 978-966-434-605-1

До збірки увійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції. Головна тематика представлених доповідей відповідає напрямом роботи конференції: висвітлено теоретичні і методологічні засади розвитку професійної освіти в Україні в контексті євроінтеграції; окреслено сучасні парадигми в створенні соціокультурного середовища закладу освіти; розкрито зарубіжний досвід організації професійної підготовки молоді та освіти дорослих; схарактеризовано технологічний інструментарій в забезпеченні якості освітнього процесу.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

© Університет імені
Альфреда Нобеля, 2025

*М. О. Рак,
здобувач ступеня доктора філософії,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна*

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТЬОГО ТРЕНЕРА-ВИКЛАДАЧА З ПЛАВАННЯ

Професійна підготовка майбутнього тренера-викладача з плавання ґрунтується на розвитку особистості, здатної до самоосвіти й саморозвитку, формування критичного мислення, а також уміння застосовувати набуті знання й навички для творчого вирішення професійних завдань у сфері фізичної культури та спорту.

Залежно від орієнтації занять із плавання, діяльність тренера охоплює роботу з різними віковими категоріями, що визначає специфіку його діяльності, особливості структури та поставлених завдань.

Професійна діяльність тренера з плавання реалізується у групах початкової підготовки, навчально-тренувальних, спортивного вдосконалення та в групах вищої спортивної майстерності. Робота зі спортсменами різного рівня кваліфікації потребує від тренера постійного фахового зростання, що інтегрується в понятті «професійна компетентність тренера з плавання» [4, с. 405].

У межах дослідження було уточнено зміст поняття «професійно-педагогічні вміння тренера з плавання», яке, за визначенням Ж. Бережної, включає психолого-педагогічні та спеціальні (з навчального предмету й виду спорту) знання, а також теоретико-практичну базу, що є фундаментом структури спортивного тренування. Дослідниця виокремлює й характеризує аналітичні, прогностичні, проєктивні, рефлексивні, організаторсько-комунікативні й предметно-практичні вміння тренера. До складників педагогічної діяльності тренера, за її визначенням, належать конструктивний, організаторський, комунікативний, проєктний, гностичний, діагностичний і руховий компоненти, які відображають різні аспекти тренерської роботи [1, с. 48].

Аналіз наукових праць О. Долгова, А. Маркова, Л. Мітіної, А. Якімова та інших дослідників дозволяє розглядати професійну компетентність тренера з плавання як інтегральну характеристику особистості спеціаліста, що поєднує знання, вміння, навички, розвинені педагогічні й професійні здібності, а також особистісні

якості тренера, які забезпечують його самореалізацію та самовдосконалення у професійній сфері, охоплюючи масове навчання плаванню осіб різних вікових груп і підготовку спортсменів різного рівня кваліфікації.

У структурі професійної компетентності майбутнього тренера з плавання виокремлюють такі компоненти: професійно-когнітивний (загально-професійні, педагогічні та психологічні компетенції), професійно-діяльнісний (фізкультурно-спортивні та спеціальні компетенції), професійно-особистісний (особистісна характеристика, загальні й спеціальні здібності, професійно важливі якості, мотиваційна та комунікативна компетентності) [2, с. 21].

На основі аналізу психолого-педагогічної та науково-методичної літератури визначено особливості професійно-педагогічної діяльності тренера з плавання. Спортивне тренування є добровільним, на відміну від звичайних занять із фізичної культури; мета підготовки – досягнення максимального рівня фізичної, техніко-тактичної й психологічної підготовленості спортсменів. Така підготовка передбачає розвиток рухових і вольових якостей, необхідних для високих результатів, а принципи тренування спрямовані на комплексне вдосконалення й виявлення різних аспектів готовності спортсмена під час змагань. Глибокі спеціальні знання й уміння тренера, а також поєднання різних методів педагогічного впливу (повчання, порада, зауваження, наказ) у роботі з юними спортсменами є запорукою високих досягнень вихованців.

Отже, професійна діяльність тренера з плавання полягає у роботі з представниками різних вікових груп і спрямована на підготовку висококваліфікованих спортсменів. Перехід спортсмена з одного етапу підготовки до більш складного супроводжується потребою тренера у безперервному професійно-педагогічному зростанні.

Список використаних джерел

1. Бережна Ж. В. Особливості професійної компетентності майбутнього тренера. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2010. № 6. С. 46–51.

2. Гулько Т., Рибалко Л. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану в Україні. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2023. Вип. 2(10). С. 20–27.

3. Рибалко Л. М. Дидактичні умови та способи оптимізації навчально-тренувального процесу в системі підготовки спортсменів. *Біомеханіка*. 2020. № 2. С. 111–121.

4. Рибалко Л. Напрями модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2024. № 3К(176). С. 404–409.

5. Рибалко Л. М., Оніщук Л. М. Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до самостійної організації навчально-тренувального процесу. *Моделювання компетентнісної професійної освіти в контексті євроінтеграції: монографія*. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. С. 276–309.

Е. С. Рижко,
здобувач ступеня доктора філософії,
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро, Україна

ПРОГНОСТИЧНІ УМІННЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Сучасна економічна сфера характеризується високим рівнем динамічності, невизначеності та конкурентності, що вимагає від спеціалістів здатності не лише аналізувати наявні економічні дані, а й прогнозувати можливі тенденції та наслідки економічних процесів. Прогностичні вміння є невід'ємною складовою професійної компетентності економістів, оскільки вони забезпечують ефективне прийняття управлінських рішень, оцінку ризиків та розробку стратегій розвитку.

Прогностичні вміння відіграють важливу роль у професійній діяльності, дають можливість передбачати розвиток подій, аналізувати можливі перспективи та приймати обґрунтовані рішення. Прогностичні вміння – це вміння передбачати та науково дослідити розвиток процесів, а також розробляти наслідки прогнозів під час вирішення професійних завдань [4, с. 157]; складне вміння, до якого входять такі обов'язкові мисленнєві дії, як установлення причинно-наслідкових зв'язків, планування, висування та аналіз гіпотез [2, с. 215]; комплекс здатностей до виконання розумових дій, який дозволяє сформулювати випереджальну інформацію щодо подальшої динаміки проблемної ситуації з метою своєчасного прийняття рішення [1]. Таким чином, прогностичні вміння є необхідним інструментом у процесі прийняття рішень, оскільки вони